

Skräddaren, Bonjouren och Brudparet

Söndagen den 30 nov 1919 vigdes i Lyse kyrka Ruth Hansson från Spjövsk med Rudolf Sandberg från Skummedal, av prosten Vettergren. 90 år har svunnit hän sedan dess.

Rudolf var 27 år, stenhuggare till yrket. Ruth var 24 år och hade från 18-årsåldern arbetat och bott mest i Göteborg, som hembiträde och i restaurang- och hotellbranschen. Kortare tider hade hon även arbetat i Stockholm, Malmö, Norrköping och Vänersborg.

Han kostade på sig

Till bröllopet hade Rudolf hos skräddarmästaren Arvid Eldén i Lysekil beställt en högtidsdräkt - en bonjour som bestod av byxor med revärer, väst och långrock. Knapparna var kupiga, vackert klädda med tunt tyg. Bonjurer syddes oftast av ett engelskt kamgarnstyg. Drapé kallat och kostade omkring 70-80 kr denna tid, enligt enligt Kalle Gustavsson, skräddare i Lysekil på 1960-70 talen.

Man kan ju undra, hur Rudolf hade råd till en sådan ekipering. Det torde ungefär vara två månadslöner för en stenhuggare denna tid. Mycket pengar!

Bröllopet blev säkert en stor festlig tillställning, släkterna var stora både på brudens och brudgummens sida.

Bonjourens tid ute

Bonjouren gick senare till "låns" bland släkt och vänner vid olika tillfällen, t.ex. vid begravningar under 1920-30 talen, ofta kompletterad med s.k. cylinderhatt minns jag.

Redan omkring 1920 hade fracken mer och mer börjat ersätta bonjouren, så kanske var Rudolfs bonjour en av de sista som syddes i Lysekil.

Efter att ha hängt oanvänd i bortåt 30 år på vinden tröttnade min mor på att årligen hänga ut och vädra, borsta och malpreparera bonjouren. Jag erbjöd mig att ta hand om den i fortsättning. Och så blev det. Åtminstone vid tre celebra tillfällen har jag använt den. Senast i höstas när min hustru och jag firade Diamantbröllop. Den satt perfekt.

Skräddarmästaren Arvid Eldén

Kerstin Jungebro, trägen och noggrann forskare om personer, släkter m.m. i Lysekil, har hjälpt mig att i husförhörslängder och tidningar leta rätt på uppgifter om denne för mig okände skräddarmästare i Lysekil. Här följer ett kort sammandrag:

Arvid Eldén var född 1872 i Morlanda socken och inflyttade 1893 till Lysekil, förmodligen som lärling/gesäll hos Lundells Skrädderi där han även bodde. 1895 gifter han sig borgerligt med Anna Serafia Eliasson född 1871 i Lyse.

De hyr bostad på Blekebacken och åren kring sekelskiftet 1900 bor de på Färgargatan 9. Nu hade familjen utökats med fyra döttrar.

1901 flyttade de till Kungsgatan där de bodde på två olika adresser och familjen utökades med två söner. Den första dog knappt två år gammal.

1904 bar det av till Göteborg. Arvid blev änkemann under tiden

Brudparet Rut och Rudolf Sandberg 1919.

där. När han 1909 återkommer till Lysekil är han noterad som Skräddarmästare och är omgift med Andrietta Maria Gustavsson, född 1881 i Lane Ryrs socken. Nu bor de på adressen Rosviksberg nr 8. Senare bor de på S. Kyrkogatan och därefter på Kyrkovik 66.

Arvid och Maria hade tre söner åren 1909-13, varav Sven och William runt 1930 var konfektyrhandlare på Kungsgatan, dock kanske ej samtidigt. Emanuel (Manne) hade en tid hönsfarm i berget ovanför Lassa.

Tredje gången gillt

Några år på 1920-talet bodde familjen i Norge. Även där verkade Arvid som skräddare. 1930 var de dock tillbaka i Lysekil och Arvid öppnade nu herrekiperingsaffär med skrädderi på Kungsgatan 43 (bankhuset) där en större väggskylt om Eldéns firma var uppsatt.

70 års-kalas

Den 13 april 1942 meddelades i LP att Arvid fyller 70 år på tisdag och i notisen nämns att han för några år sedan "nedlagt" sitt företag men vital som han var sydde han fortfarande

en del beställningar i sitt hem. Nu ägnade han sig dock med iver mest åt sin hobby - trädgårdsskötsel. Framför allt jordgubbsodling ligger honom varmt om hjärtat. Två dagar senare rapporteras från kalaset att förre skräddarmästaren Arvid Eldén, "blev föremål för livliga hyllningar" Minnesgåva överlämnades, flera telegram anlände.

Från ca. 1940 bodde Arvid och Maria i Dalskogen, vid vägen ner till Gullmarsbaden. Kanske bra plats för jordgubbsodling?

Begravningståg med prestaver

Den 6 oktober 1947 avled Arvid Eldén, 75 år gammal. Han var i längderna noterad som baptist, men i dödsrunan nämns att han i många år deltagit i Frälsningsarméns arbete. Han sörjdes närmast av maka, barn och barnbarn. Ett 60-tal vänner och bekanta hade samlats på Park Hotell där processionen utgick ifrån till Dalskogens kapell, där Arvid vigdes till sista vilan. Vid graven nedlades kransar av yrkeskollegor och köpmän i Lysekil. Båren ägnades en stor blomstergård.

Hustrun Maria avled 25 augusti 1951.

Min kompis från ungdomsåren Sven-Erik Kransé i Täby, skriver i brev att hans mor fick arbete hos Eldéns när hon slutat skolan och blev kvar där tills hon gifte sig 1920 (med Erik Karlsson, Värmlands-karlsson kallad). Det blev otaliga knapphål att sy och säkert också knappar att fästa plus mycket annat. Det är mycket troligt, skriver Sven-Erik, att det var min mor som sydde knapphålen i din fars bonjour. Kanske hon också sydde fast den fina handbroderade textiletiketten med Eldéns firmanamn och köparens namn, som sitter på insidan i rockens innerficka.

Sven-Erik tillägger att Eldéns Skrädderi låg vid Kungsgatan, snett emot Bepes med butik i gatuplanet och skrädderi 1 tr. upp. Han minns också att Arvid var en till växten liten farbror och hade pipskagg. Han tilltalades Mäster av de anställda.

Slut på "sagan" om Skräddaren, Bonjouren och Brudparet.

Folke Sandberg